

מסורת הש"ס

גמ' 6 (דש"ק מ"ו 3) כחובות ה: א (ג יומא מו: ע"ש 7) [שם מו: מט: וזכים סד: ה] (יומא מו: [ו] יומא מת.) ז 5"ל אלעזר 8] עינין תוספות וזכים 3. ד"ה דכריו **רש"י 6** (ט) אס מוטל בלמנע הקומץ חולק את 5"ק (י) [לקמן למ.] (יב) ראשי אלצעותיו 5"ק (יג) 5"ק מ"ו (יג) 5"ל כשמי קומצין אכל כו' וגירסת 5"ק כשמי מנחות] **תוס' 6** (י) וע' מוס' שבת כד: ד"ה והוא]

הגהות הב"ח

6 (ב) גמ' יטל שקמצו מזוך מ"ל: (3) רש"י למ' ד"ה הכי עבד 5"ל ד"ה שקמצו מזוך גרש לישנא אחרינא שיש קמח בין ראשי אצבעותיו לפס יד:

גליון הש"ס

גמרא זו היא אחת מעבודות קשות. עיין לקמן דף נד ע"א תוספות ד"ה אין לך:

הגהות

גמ' ואי תנא מלח ובר שאינו מולח אלא הקומץ ובר. כ"ל: (תק נח) אלא להשוות בלומר קומץ ובר. מתיבת בלומר ובר עד מיתב מלמטה נמחק י"ל דר"ק: (תק נח) א"ר אלעזר. כ"ל בלא יו"ד וכן לקמן: (רש"ש)

תורה אור

רש"י א [והרי' מקצו בקמצו] מסלקת הפקחה ומשקנה ואת פ' תבנה אשר על הפקחה והקמץ הפקחה ר"ח יתח אפקחתה יי:

(ויקרא ו, ה)

כל המנחות

או קורט לבונה פסול. מפני י3] שהקומץ חסר כדי מקום הקורט ור"ת כיצד קומץ והלא לבונה על המנחה היא דכתיב (ויקרא ו1) **א** כל הלבונה אשר על המנחה תשובה לדבר כשקומץ מסלק הלבונה כולה לצד אחד וקומץ הסולת מאמנע הכלי^[1]: **מלח בת הקרבה הוא**. דלאחר שהיה

או קורט לבונה פסול: כל הני למה לי צריכא דאי תנא צרור משום דלאו בת הקרבה היא אבל מלח דבת הקרבה היא אימא תתכשר ואי תנא מלח דלא איקבע בהדי מנחה מעיקרא ^[6] ^[6] (שאינו מולח אלא הקומץ בלבד) אבל לבונה דאיקבע בהדי מנחה מעיקרא אימא תתכשר קמ"ל: מפני שאמרו הקומץ החסר או היתר פסול: מאי איריא משום חסר ויתר ^[3] ותיפוק ליה משום חציצה א"ר ירמיה מן הצד אמר ליה אביי לרבא כיצד קומצין אמר ליה כדקמצי אינשי איתיביה ^[2] וזו זו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל ^[3] אלא להשוות (כלומר קומץ מלא היד כדי שלא יהא חסר ואחר כך מוחק באצבע קטנה מלמטה) היכי עביד אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב חופה *ששלש אצבעותיו עד שמוגיע על פס ידו וקומץ תניא נמי הכי ^[2] מלא קומצו יכול ^[6] מבורץ ת"ל בקומצו אי בקומצו יכול בראשי אצבעותיו ת"ל מלא קומצו הא

יא.

מנחות

פרק ראשון

וְזֶה הָיָה עֲבוּדַת קֹשֶׁה שֶׁבַמִּקְדָּשׁ. למ"ד צפרק אלו מנחות (לקמן עה:) שמחזירין לסולתן אינה קשה יותר ממנחת סולת אלא סבר לה כמ"ד שהיה מחלקה לשנים ושנים לזרענה: **והלא איבא חפינה**. כשהיה נכנס לפני ולפנים ולא כשהיה חופן בלשכת בית אצטניס ועבודה קשה היא מלח כדמוכח ביומא (דף מט:): **מלמטה למעלה**. פירש בקונטרס שהכניס ראשי אלצעותיו בקמח וגב ידו כנגד הקמח וקמץ ואין זה כראשי אלצעותיו דלעיל דהתם פס ידו כנגד הקמח ומכניס ראשי אלצעותיו וקומץ מלא קוממו עד פס ידו והשתא לפי' הקונטרס קורא ראשי אלצעותיו למטה וכן מפרש ר"ת במסכת שבת (דף כד: כז:) גבי לזנין הפורשין למעלה פירוש ללד פיסת היד ומציא ראייה מהא דלמך צפ' כל היד (נדב יג.) מן העטרה ולמעלה דללד הגוף קורא למעלה ואינה ראייה כל כך דלגבי מילה שהיא תלויה שיך לקרות ראש המילה למטה אבל אלצעות שאלסם זוקף אלצעותיו למעלה שיך לקרות למעלה ראשי האלצעות ומלמטה למעלה יש לפרש שמכניס ידו בקמח דרך פס היד עד שמוגיע לראשי אלצעותיו⁽⁷⁾:

קומץ

כיצד חופה שלש אצבעותיו על פס ידו וקומץ במחבת ובמרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה ⁽⁷⁾ וזו היא עבודה קשה ⁽⁷⁾ שבמקדש זהו ותו לא והאיכא מליקה והאיכא חפינה אלא ⁽⁸⁾ זו היא אחת מעבודות קשות שבמקדש א"ר פפא פשיטא לי מלא קומצו כדקמצי אינשי בעי רב פפא קמץ בראשי אצבעותיו ⁽⁸⁾ מאי מן הצדדין מאי ממטה למעלה מאי יתיקו אמר ⁽⁸⁾ רב פפא פשיטא לי מלא חפניו י כרחפני אינשי בעי רב פפא חפן בראשי אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו ⁽¹⁾ חפן בוו ובוו וקרבן זו אצל זו מהו תיקו בעי ⁽¹⁾ רב פפא דבקיה לקומץ בדפניה דמנא מאי תוך כלי בעינן והאיכא או דלמא הנחה בתוכו בעינן וליכא י תיקו בעי מר בר רב אשי הפכיה למנא ודבקיה לקומץ בארעיתא דמנא מאי הנחה בתוכו בעינן והאיכא או דלמא כתיקנו בעינן וליכא י תיקו: **מתני'** ⁽¹⁾ כיצד הוא עושה פושט את אצבעותיו על פס ידו ריבה שמנה חסר שמנה חיסר לבונתה פסולה: **גמ'** היכי דמי ריבה שמנה א"ר ⁽¹⁾ ⁽¹⁾ אלעזר ⁽¹⁰⁾ כגון שהפריש לה שני לוגין ולוקמה כגון דעריב בה שמן דחולין ושמן דחבירתה וכי תימא שמן דחולין ושמן דחבירתה לא פסל ⁽¹⁰⁾ מתקיף לה רב זוטרא בר טוביה אלא מעתה מנחת חוטא דפסל בה שמן היכי משכחת לה אי דידה הא לית לה אי דחולין דחבירת' הא אמרת לא פסל ⁽¹⁾ (ואי אמרת דאפריש לה שמן כיון דלית לה שמן כלל חולין נינהו) ור' אליעזר לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא י דחולין ודחבירתה דפסיל אבל הפריש לה שני לוגין הואיל והאי חזי ל' והאי חזי ל' אימא לא ליפסיל קמ"ל ומנא ליה לר' אליעזר הא אמר רבא מתנ' קשיתיה מאי איריא דתני ריבה שמנה ליתני ריבה לה שמן אלא הא קמ"ל דאע"ג דהפריש לה שני לוגין: חיסר לבונתה: מ"ד חסרה ועמדה על קורט אחד פסולה על שני קרטין כשרה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר על קורט אחד כשרה פחות מכאן פסולה והתניא

שלא יולאות חוץ ⁽¹¹⁾ למקומו הלכך מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה: ⁽¹¹⁾ וזו היא עבודה קשה שבמקדש. שצוקשי גדול הוא משום שלא יחא לא חסר ולא יותר: מליקה. אמרינן צפ' קדשי קדשים (זכים סד: כ) זו היא עבודה קשה: **ובהפינה**. נמי אמרי' צפ' הוצילו לו במסכת יומא (דף מט:) אלוהי כהן את הבזך בראשי אלצעותיו ומעלה בגודלו כו' וזו היא עבודה קשה: **כדקמצי אינשי**. מכניס יידי אלצעותיו ודומק בקמח והקמח נכנס בתוך ידו: **בראשי אצבעותיו**. שהכניס ראשי אלצעותיו בקמח ופס ידו כלפי י3] קמח וקומץ מלא קוממו עד פס ידו כתקנו מהו: **מן הצדדין**. שנתן גב ידו על הקמח והולין ידו עד שנכנס הקמח דרך יצידו לתוך ידו ל"א מן הצדדין מנדי הכלי שלא קמץ בלמנע הכלי: **מלמטה למעלה**. שהכניס י3] ⁽⁶⁾ אלצעותיו בקמח וגב היד כנגד הקמח וקומץ: **מלא חפניו**. דיוס הכיפורים קטרת סמים דקה: **ברחפני אינשי**. שמכניסין יידי ידיהם וחופנים: **מן הצדדיים**. שהכניס קטרת בחפניו דרך צין גודל לאצבע ל"א מן הצדדים של כלי: **דבקיה לקומץ**. שעת קידושו ⁽¹²⁾ לכלי דפסו דמנא מצפנים: **בארעיתא דמנא**. כגון שהיה לכלי בית קיצול מאחוריו כמו שיש בקערותיט: **מתני'** ריבה שמנה. דדינה לוג כדלמר צפ' שמי מדות (לקמן פח.) מהאי קרא למנחה ולוג שמן: **חיפר שמנה**. פסולה כדלמרן לעיל (ט:) משמנה שחם חיסר כל שהוא פסול: **חיפר לבונתה**. דשיעור לבונה מלא הקומץ צפ' הכי עלי עשרון (לקמן קו:) מפרש לה בגמ"ש נלמר ⁽³⁾ הרמה כו' ואי קשיא ליתני ריבה לבונתה הא מפרש לה בגמ': **גמ'** שהפריש לה. לשם מנחה זו ⁽³⁾ (הפריש לה): **ב' לוגין**. ⁽¹⁴⁾ ועירבו עמה דנראית ⁽¹⁾ כשמי הלחם אכל בלוג ומתלה קס"ד דלא מיפסלא: ולוקמה כגון דעריב בה. פורתא שמן ⁽¹³⁾ דחול או שמן דחבירתה: **דפסיל בה שמן**. דלמר צפרק כל המנחות (לקמן טו:) לא יסיס עליה שמן ואס שס פסול: אי דידה. שהפרישו לשמה: **הא לית לה**. וכיון דלא חזי לה לא מקדיש שמן ⁽¹³⁾ שמופרש לה: **והאי חזי לה**. כלומר זיל לגביה דהאי חזי ליה וזיל לגביה דהאי חזי ליה: **ומנא ליה לרבי אליעזר** הא. דלפילו הפרישן ⁽¹⁴⁾ לשמן פסול אס עירבו עמה: **שמנה**. משמע דהופרש ⁽¹⁴⁾ לשמה: והתניא

מסכת מקואות

פרק ה' משנה א'

מַעֲזֵין שֶׁהַעֲבִירוּ עַל גְּבֵי הַשֻּׁקְתָּ, פְּסוּל. הַעֲבִירוּ עַל גְּבֵי שֵׁפָה כֹּל שֶׁהוּא, בִּשְׂר הוֹצֵה לָהּ, שֶׁהַמַּעֲזֵין מְטַהֵר בְּכֹל שֶׁהוּא. הַעֲבִירוּ עַל גְּבֵי בִּרְכָה וְהַפְּסִיקוּ, הָרִי הוּא בְּמִקּוּת. הָזֹר וְהַמְשִׁיכוּ, פְּסוּל לְזָבִים וְלַמַּצְרֵעִים וְלִקְדָּשׁ מִהֶן מִי הַפָּאָת, עַד שִׁיעַד שֶׁיֵּצֵאוּ הָרְאשֻׁנִים:

עין משפט

נר מצוה

פ ד א ב ג מיי' פ"ג מהלכות

מטה"ק הל' י כמקל לאוין של:

פ ד מיי' פ"ד מהלכות יוה"כ הלכה א:

פ ד ה מיי' פ"ה מהל' פסח"מ

הלכה כה:

פ ד מיי' שם הלכה ט:

ע ח ט מיי' שם הל' ט:

פניני רש"י

מבורץ. מנצלצין מכל ד' ויואל:

(יומא נח.)

שיטה מקובצת

^[6] תיבות שאינו מולח אלא הקומץ בלבד נמחק: ^[3] ותיפוק לי' אות ו' נמחק: ^[2] או גודל להשוות הכי עביד והשאר נמחק: ^[7] שבמקדש עיין תוס' (לקמן דף נז ע"א): ^[8] אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו מוטטה למעלה מהו: ^[1] הצדדין מהו מוטטה למעלה מהו חפן: ^[1] תיבות כיצד הוא עושה פושט את אצבעותיו על פס ידיו נמחק: ^[8] ובי אלעזר: ^[ע] תיבות מתקיף לה רב זוטרא בר טוביא אלא מנחה נמחק: ^[1] תיבות ואי אמרת דאפריש לה שמן כיון דלית לה שמן כלל חולין נינהו נמחק: ^[14] ר' אלעזר: ^[10] מפני שחסר הקומץ: ^[1] הכלי. כן מפורש בפ"ב דטוטה: ^[1] היה מולחו מפלח של צבור דאמרי' בפ"ג והשאר נמחק: ^[10] כרבץ קומץ שהוא קרבן: ^[10] ומלח הסיד ומה"ד דלא איקבע בהדי מנחה בכלי אחד דהא לאחר שנקטרו לקומץ היה מולחו הסיד ומה"ד קומץ החסר פסול בהקומץ ובהי ילפי לה מרכיב מלא קומצו חרי זמני: ^[11] והוי להו גודל: ^[10] מה"ד זו דרת אצבע קטנה כו' למדת החשן: ^[10] אצבע ארוכה הסיד ואח"כ מה"ד זו אצבע דטבל הכהן את אצבעו: ^[11] אלא בקמיצה קומץ ולא בדרח: ^[12] עד שלא יגיע: ^[13] אפריין ואמר: ^[13] חוץ לקומץ הלכך מוחק בגודל מלמעלה: ^[13] אחזו בבזך בראשי אצבעותיו: ^[10] כלפי הקמח: ^[10] שהכניס ראשי אצבעותיו בקמח וגב ידו כנגד: ^[12] קידושו בכלי: ^[12] בקערות. רש"י כתי" ולי נראה מאריעתא דמנא שהפך הכלי ודבקיה לקומץ בארעית דמנא מותכו צ"כ ונראה לפרש שהפך הכלי וזרק וטח הקומץ מלמטה למעלה. תריח: ^[3] נאמר כאן הרימה מפרש לה לקמן בגמרא: ^[14] שני לוגין ועירבן עמה דנראית כשמי מנחות: ^[13] שמן דחולין ותיבת דחול נמחק. רש"י של מה"פס ולוקמא כגון דעריב שמן ואפילו אין בה ב' לוגין שלימים או עיריב בה שמן מחבירתה סמנא אחרת ע"כ: ^[13] מקדש שמן המופרש: ^[14] הופרישו לשמה: ^[14] דהופרש כולה לשמה: